

KONVENCIJOS DĖL ELEKTRONINIŲ NUSIKALTIMŲ PAPILDOMAS PROTOKOLAS DĖL RASISTINIO IR KSENOFOBINIO POBŪDŽIO VEIKŲ, PADARYTŲ NAUDOJANTIS KOMPIUTERINĖS SISTEMOMIS, KRIMINALIZAVIMO

2003 m. sausio 28 d., Strasbūras

Šį Protokolą pasirašiusios Europos Tarybos valstybės narės ir kitos valstybės, 2001 m. lapkričio 23 d. Budapešte pateiktos pasirašyti Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų Šalys; turėdamos omenyje, kad Europos Tarybos tikslas – siekti didesnės savo narių vienybės; prisimindamos, kad visi žmonės gimsta laisvi, orūs ir turintys vienodas teises; pabrėždamos, jog būtina užtikrinti visapusišką ir efektyvų visų žmogaus teisių įgyvendinimą be jokios diskriminacijos ar skirstymo, kaip skelbiama Europos ir kituose tarptautiniuose dokumentuose;

įsitikinusios, kad rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio veikos yra žmogaus teisių pažeidimas ir kelia grėsmę teisės viršenybei ir demokratiniam stabilumui;

manydamos, kad nacionalinė ir tarptautinė teisė turi numatyti atitinkamą teisinį atsaką į rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio propagandą, skleidžiamą naudojantis kompiuterinėmis sistemomis;

žinodamos, kad tokių veikų propaganda dažnai yra kriminalizuota nacionaliniuose teisės aktuose;

atsižvelgdamos į Konvenciją dėl elektroninių nusikaltimų, kuri nustato šiuolaikinius ir lanksčius tarptautinio bendradarbiavimo būdus, ir įsitikinusios, jog būtina suderinti materialinės teisės nuostatas, skirtas kovai su rasistine ir ksenofobine propaganda;

žinodamos, kad kompiuterinės sistemos suteikia beprecedentes galimybes, sudarančias palankias sąlygas raiškos ir bendravimo laisvei visame pasaulyje;

pripažindamos, kad raiškos laisvė yra vienas svarbiausių demokratinės visuomenės pagrindų ir viena iš pagrindinių jos pažangos ir kiekvieno žmogaus ugdymo sąlygų;

tačiau susirūpinusios dėl pavojaus, kurį kelia tokių kompiuterinių sistemų netinkamas naudojimas arba piktnaudžiavimas jomis rasistinei ir ksenofobinei propagandai skleisti;

atmindamos, jog reikia užtikrinti tinkamą raiškos laisvės ir veiksmingos kovos su rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio veika pusiausvyrą;

pripažindamos, kad šis Protokolas nėra skirtas paveikti nacionalinėse teisės sistemose nusistovėjusius raiškos laisvės principus;

atsižvelgdamos į atitinkamus tarptautinius teisės dokumentus šioje srityje, ypač į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir jos 12 protokolą dėl diskriminavimo visuotinio uždraudimo, galiojančias Europos Tarybos konvencijas dėl bendradarbiavimo baudžiamojoje srityje, ypač Konvenciją dėl elektroninių nusikaltimų, 1965 m. gruodžio 21 d. Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo, 1996 m. liepos 15 d. Europos Sąjungos bendruosius veiksmus, Tarybos patvirtintus remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu dėl kovos su rasizmu ir ksenofobija veiksmų;

pritardamos naujausiems poslinkiams, skatinantiems tarptautinį supratimą ir bendradarbiavimą kovojant su elektroniniais nusikaltimais ir rasizmu bei ksenofobija;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos valstybių ir vyriausybių vadovų veiksmų planą, priimtą antrajame aukščiausio lygio susitikime (1997 m. spalio 10-11 d., Strasbūras), kuriuo siekiama bendro atsako į naujų technologijų plėtrą, pagrįsto Europos Tarybos kriterijais ir vertybėmis;

s u s i t a r ė:

I skyrius. Bendrosios nuostatos

1 straipsnis. Tikslas

Šio Protokolo tikslas – Protokolo Šalims papildyti 2001 m. lapkričio 23 d. Budapešte pateiktos pasirašyti Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų (toliau – Konvencija) nuostatas dėl rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio veikos, padarytos naudojantis kompiuterinėmis sistemomis, kriminalizavimo.

2 straipsnis. Apibrėžimas

1. Šiame Protokole:

„*rasistinė ir ksenofobinė medžiaga*“ – tai bet kuri rašytinė medžiaga, bet kuris vaizdas arba bet kuris kitoks idėjų ar teorijų pateikimas, propaguojantis, skatinantis arba kurstantis neapykantą, diskriminavimą ar smurtą, nukreiptą prieš asmenį arba asmenų grupę dėl rasės, odos spalvos, kilmės arba tautinės ar etninės kilmės, taip pat religijos, jeigu tai naudojama kaip pretekstas kuriam nors iš šių veiksnių.

2. Šiame Protokole vartojami terminai ir posakiai aiškinami taip pat, kaip jie aiškinami pagal Konvenciją.

II skyrius. Priemonės, kurių turi būti imamasi nacionaliniu lygiu

3 straipsnis. Rasistinės ir ksenofobinės medžiagos skleidimas naudojantis kompiuterinėmis sistemomis

1. Kiekviena Šalis priima tokius teisės aktus ir kitas priemones, kurių gali prireikti pagal jos vidaus teisę nustatyti baudžiamąją atsakomybę už tokią sąmoningą ir neteisėtą veiką:

rasistinės ir ksenofobinės medžiagos platinimą ar kitokį skleidimą visuomenei naudojantis kompiuterine sistema.

2. Šalis gali pasilikti teisę netaikyti baudžiamosios atsakomybės už šio straipsnio 1 dalyje apibrėžtą veiką tais atvejais, kai medžiaga, apibrėžta 2 straipsnio 1 dalyje, propaguoja, skatina arba kursto diskriminavimą, nesusijusį su neapykanta arba smurtu, jei yra kitų veiksmingų teisės gynimo būdų.

3. Nepaisydama šio straipsnio 2 dalies, Šalis gali pasilikti teisę netaikyti šio straipsnio 1 dalies tais diskriminavimo atvejais, kai dėl jos nacionalinėje teisės sistemoje nustatytų raiškos laisvei taikomų principų ji negali nustatyti veiksmingų teisės gynimo būdų, kaip nurodyta minėtoje 2 dalyje.

4 straipsnis. Rasistiniais ir ksenofobiniais ketinimais grindžiamas grasinimas

1. Kiekviena Šalis priima tokius teisės aktus ir kitas priemones, kurių gali prireikti pagal jos vidaus teisę nustatyti baudžiamąją atsakomybę už tokią sąmoningą ir neteisėtą veiką:

grasinimą, naudojantis kompiuterine sistema, padaryti sunkų nusikaltimą, kaip apibūdinama pagal jos vidaus teisę, i) asmenims dėl to, kad jie priklauso grupei, kuri yra kitokia dėl rasės, odos spalvos, kilmės arba tautinės ar etninės kilmės, taip pat religijos, jeigu tai naudojama kaip pretekstas kuriam nors iš šių veiksnių, arba ii) asmenų grupei, kuri yra kitokia dėl kurio nors iš šių požymių.

5 straipsnis. Rasistiniais ir ksenofobiniais ketinimais grindžiamas įžeidimas

1. Kiekviena Šalis priima tokius teisės aktus ir kitas priemones, kurių gali prireikti pagal jos vidaus teisę nustatyti baudžiamąją atsakomybę už tokią sąmoningą ir neteisėtą veiką:

viešą įžeidimą, naudojantis kompiuterine sistema, i) asmenų dėl to, kad jie priklauso grupei,

kuri yra kitokia dėl rasės, odos spalvos, kilmės arba tautinės ar etninės kilmės, taip pat religijos, jeigu tai naudojama kaip pretekstas kuriam nors iš šių veiksmų; arba ii) asmenų grupės, kuri yra kitokia dėl kurio nors iš šių požymių.

2. Šalis gali arba

a) reikalauti, jog šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nusikalstama veika turėtų poveikį, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo arba asmenų grupė būtų nekenčiama, niekinama ar išjuokiama; arba

b) pasilikti teisę visiškai arba iš dalies netaikyti šio straipsnio 1 dalies.

6 straipsnis. Genocido arba nusikaltimų žmoniškumui neigimas, šiurkštus menkinimas, pritarimas jiems arba pateisinimas

1. Kiekviena Šalis priima tokius teisės aktus, kurių gali prireikti pagal jos vidaus teisę nustatyti baudžiamąją atsakomybę už tokią sąmoningą ir neteisėtą veiką:

platinimą arba kitokį skleidimą visuomenei, naudojantis kompiuterine sistema, medžiagos, kuri neigia, šiurkščiai menkina, pritaria arba pateisina veikas, kurios laikomos genocidu arba nusikaltimais žmoniškumui, kaip apibūdinta tarptautinėje teisėje ir pripažinta 1945 m. rugpjūčio 8 d. Londono susitarimu įsteigto Tarptautinio karo tribunolo arba kurio nors kito tarptautinio teismo, įsteigto pagal atitinkamus tarptautinius dokumentus, kurio jurisdikciją ta Šalis pripažįsta, galutiniuose ir privalomuose sprendimuose.

2. Šalis gali arba

a) reikalauti, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas neigimas arba šiurkštus menkinimas būtų padarytas ketinant kurstyti neapykantą, diskriminavimą arba smurtą, nukreiptą prieš asmenį arba asmenų grupę dėl rasės, odos spalvos, kilmės arba tautinės ar etninės kilmės, taip pat religijos, jeigu tai naudojama kaip pretekstas kuriam nors iš šių veiksmų, arba priešingu atveju

b) pasilikti teisę visiškai arba iš dalies netaikyti šio straipsnio 1 dalies.

7 straipsnis. Bendrininkavimas ir kurstymas

Kiekviena Šalis priima tokius teisės aktus ir kitas priemones, kurių gali prireikti pagal jos vidaus teisę nustatyti baudžiamąją atsakomybę už sąmoningą ir neteisėtą bendrininkavimą arba kurstymą padaryti kurią nors iš nusikalstamų veikų, nustatytų pagal šį Protokolą, ketinant, kad tokia nusikalstama veika būtų padaryta.

III skyrius. Konvencijos ir šio Protokolo ryšiai

8 straipsnis. Konvencijos ir šio Protokolo ryšiai

1. Konvencijos 1, 12, 13, 22, 41, 44, 45 ir 46 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi šiam Protokolui.

2. Šalys išplečia Konvencijos 14-21 ir 23-25 straipsniuose apibūdintų priemonių taikymo sritį ir taiko jas šio Protokolo 2-7 straipsniams.

IV skyrius. Baigiamosios nuostatos

9 straipsnis. Sutikimo būti saistomai pareiškimas

1. Šis Protokolas teikiamas pasirašyti Konvenciją pasirašiusioms valstybėms, kurios savo sutikimą būti jo saistomos gali pareikšti arba:

a) pasirašydamos be ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo išlygos, arba

b) pasirašydamos su ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo išlyga ir vėliau jį ratifikuodamos, priimdamos arba patvirtindamos.

2. Valstybė negali pasirašyti šio Protokolo be ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo išlygos, nei deponuoti ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumento, jei ji dar nėra deponavusi arba tuo pat metu nedeponuoja Konvencijos ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumento.

3. Ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui.

10 straipsnis. Įsigaliojimas

1. Šis Protokolas įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai penkios valstybės pagal 9 straipsnio nuostatas pareiškė sutikimą būti šio Protokolo saistomos.

2. Kiekvienai valstybei, kuri vėliau pareiškia sutikimą būti Protokolo saistoma, jis įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai ji jį pasirašo be išlygos dėl ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo arba kai ji deponuoja savo ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentą.

11 straipsnis. Prisijungimas

1. Šiam Protokolui įsigaliojus, bet kuri valstybė, prisijungusi prie Konvencijos, gali prisijungti ir prie Protokolo.

2. Prisijungiama Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui deponuojant prisijungimo dokumentą, kuris įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo jo deponavimo dienos.

12 straipsnis. Išlygos ir pareiškimai

1. Dėl kurios nors Konvencijos nuostatos Šalis padarytos išlygos ir pareiškimai yra taikomi ir šiam Protokolui, jeigu ta Šalis pasirašymo metu arba deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą nepareiškia kitaip.

2. Bet kuri Šalis, pasirašymo metu arba deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu rašytiniu pranešimu gali pareikšti, kad ji naudojasi šio Protokolo 3, 5 ir 6 straipsniuose numatyta(-omis) išlyga(-omis). Tuo pat metu Šalis dėl šio Protokolo nuostatų gali naudotis Konvencijos 22 straipsnio 2 dalyje ir 41 straipsnio 1 dalyje numatyta(-omis) išlyga(-omis) nepaisant įgyvendinimo, kurį Šalis atliko pagal Konvenciją. Jokių kitų išlygų daryti negalima.

3. Bet kuri Šalis, pasirašymo metu arba deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu rašytiniu pranešimu gali pareikšti, kad ji naudojasi galimybe reikalauti papildomų elementų, numatytų šio Protokolo 5 straipsnio 2 dalies a punkte ir 6 straipsnio 2 dalies a punkte.

13 straipsnis. Išlygų statusas ir atšaukimas

1. Kai tik leidžia aplinkybės, Šalis, padariusi išlygą pagal 12 straipsnį, visai arba iš dalies ją atšaukia. Toks atšaukimas įsigalioja nuo tos dienos, kai Europos Tarybos Generalinis Sekretorius gauna jam adresuotą pranešimą. Jeigu pranešime nurodoma, jog išlyga atšaukiama nuo jame nustatytos datos ir ta data yra vėlesnė nei diena, kurią Generalinis Sekretorius gauna pranešimą, išlygos atšaukimas įsigalioja vėlesnę dieną.

2. Europos Tarybos Generalinis Sekretorius periodiškai klausia Šalių, pagal 12 straipsnį padariusių vieną ar daugiau išlygų, apie galimybę tokią išlygą arba išlygas atšaukti.

14 straipsnis. Taikymas teritorijoms

1. Kiekviena Šalis pasirašymo metu arba deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, gali nurodyti teritoriją arba teritorijas, kurioms šis Protokolas taikomas.

2. Kiekviena Šalis bet kada vėliau gali Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pareiškimu išplėsti šio Protokolo taikymą bet kuriai kitai tame pareiškime nurodytai teritorijai. Tokiai teritorijai Protokolas įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

3. Kiekvienas pareiškimas pagal dvi pirmesnes šio straipsnio dalis kiekvienai tokiam pareiškimui nurodytai teritorijai gali būti atšauktas Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pareiškimu. Atšaukimas įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

15 straipsnis. Denonsavimas

1. Kiekviena Šalis bet kada Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu gali denonsuoti šį Protokolą.

2. Toks denonsavimas įsigalioja kito mėnesio pirmą dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna pranešimą.

16 straipsnis. Pranešimas

Europos Tarybos Generalinis Sekretorius Europos Tarybos valstybėms narėms, valstybėms, prisidėjusioms prie šio Protokolo rengimo, kurios nėra narės, ir visoms valstybėms, prisijungusioms arba pakviestoms prie jo prisijungti, praneša apie:

- a) kiekvieną pasirašymą;
- b) kiekvieno ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumento deponavimą;
- c) kiekvieną šio Protokolo įsigaliojimo pagal jo 9, 10 ir 11 straipsnius datą;
- d) bet kurį kitą veiksmą, pranešimą arba informaciją, susijusią su šiuo Protokolu.

Tai paliudydami toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.

Priimta 2003 m. sausio 28 d. Strasbūre anglų ir prancūzų kalbomis, abu tekstai yra autentiški ir vienu egzemplioriumi deponuojami Europos Tarybos archyvuose. Europos Tarybos Generalinis Sekretorius patvirtintas kopijas nusiunčia kiekvienai Europos Tarybos valstybei narei, prie šio Protokolo rengimo prisidėjusioms valstybėms, kurios nėra valstybės narės, ir kiekvienai prie jo prisijungti pakviestai valstybei.
